

удобна за сюзерена си, като защитникъ на неговитѣ интереси, и на населението, като неговъ покровителъ и застъпникъ прѣдъ върховната турска власть. Сърбия не само си осигурява турското безучастие при настѣпилата слѣдъ година династична промѣна, но добива и беретъ за признанието на Александра Карагеоргиевича, донесенъ на 24 августъ 1843 г. въ Бѣлградъ отъ нароченъ пратеникъ¹⁾.

Още по-некрасиво поведение държи Сърбия при видинското възстание прѣзъ 1851 г., потушено още въ самото си начало. То е било издадено отъ сръбското правителство, като е прѣдало на турцитѣ писмото, което башъ кнезетѣ (главнитѣ кметове) отъ видинската, бѣлоградчикската и ломска околии, сѣ писали на князь Александра Карагеоргиевичъ и, на което князь Александъръ е отговорилъ, че е готовъ да имъ помогне съ барутъ и пушки, ако възстане цѣлото население²⁾.

Но скоро на Сърбия се прѣдставя много по-сгоденъ случай отъ този — да бунѣ българското население въ западнитѣ покрайнини на турската империя и да му съдѣйствува, макаръ и косвено, съ едничкото намѣрение да манифестира слѣдъ това още еднажъ коректността си къмъ своя сюзеренъ. Обявява се войната прѣзъ 1853 г. между Русия, отъ една страна, и Турция, Франция, Англия и Сардиния, отъ друга. Сърбия, макаръ и подъ руски протекторатъ, намира за нужно да се объяви неутрална за декемврийския султански ферманъ отъ сѣщата година, съ който се обѣщава тържествено, че ще бждатъ зачитани сръбскитѣ привилегии (повластице). Австрия пъкъ и обѣщава жгѣла св. Никола, Видинъ, Ломъ³⁾. За това си държане тя не бива забравена и на парижкия миръ (мартъ 1856 год.), дѣто тѣзи нейни привилегии се поставятъ подъ гаранцията на държавитѣ, подписали мира. Запрѣтѣва се сѣщо на всѣкакви войски, въ това число и турски, да влизатъ и да прѣминаватъ прѣзъ нейната територия. Тия рѣшения, както признава самъ Станоевичъ, сѣ били отъ голѣма важностъ за независимостта на Сърбия, едно, защото я освобождавали отъ руския протекторатъ и, друго, защото прѣдрѣшавали въпроса за турскитѣ гарнизони въ сръбскитѣ крѣпости.

¹⁾ Сръбске новине, г. X, бр. 68, стр. 271 отъ 25 авг. 1843 г.

²⁾ П. П. Карапетровъ. Сърбско-българскитѣ отношения на дѣло. Сбирка отъ статии, 1898 г., стр. 289—291. Д. Мишевъ твърди, че „сръбското правителство било съюзникъ на турцитѣ въ българското възстание прѣзъ 1841 г. въ пиротско и нишко, сѣщо и прѣзъ 1851 година въ това у видинско“. България въ миналото, стр. 393.

³⁾ Д. Мишевъ. Тамъ, стр. 391.